

Ημερίδα Ε.Β.Ε.Α.-Δ.Ε.Η.

«Η σημερινή θέση και το μέλλον της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα»

11-02-09

Β.ΝΙΚΟΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, μέλος ΔΣ ΕΒΕΑ, σύμβουλος επιχειρήσεων [Natural Resources GP]

Ορισμένες Προτάσεις Ενεργειακής Πολιτικής στη Χώρα μας

1. Εισαγωγή. Ανάλυση

Υπάρχουν δύο κόσμοι. Ο ένας είναι ο κόσμος των ημερίδων, των συνεδρίων κλπ. Ο άλλος είναι ο πραγματικός κόσμος, όπως λέμε η πραγματική οικονομία. Ο πραγματικός κόσμος στην Ελλάδα, και ο πραγματικός κόσμος διεθνώς. Στα συνέδρια, πολλές φορές ξεχνάμε την Ελλάδα και στην Ελλάδα πολλές φορές ξεχνάμε το εξωτερικό. Αυτό ως μικρή εισαγωγή. Και θα προσπαθήσω κάπου σ' αυτούς τους τρεις κόσμους να κινηθώ.

Η ηλεκτρική ενέργεια είναι ένας ιδιαίτερος τομέας, είναι τεχνοκρατικός αλλά είναι και πολιτικός, μέχρι και πολιτική οικονομία πιάνει και γεωπολιτική. Επειδή όμως είναι τεχνοκρατικός, δεν συγχωρεί τα μεγάλα λόγια. Ούτε συγκαλύπτει τα λάθη ή τις παραλείψεις, αυτά φαίνονται αμέσως. Π.χ. όταν πέφτει το ρεύμα, π.χ. όταν ανεβαίνει η τιμή, π.χ. όταν γίνεται μία διαδήλωση για κάποιο εργοστάσιο που δεν θέλουν κάποιοι να γίνει.

Ένα μεγάλο ερώτημα είναι στη σημερινή Ελλάδα, αν είναι εύκολο να γίνει μία σοβαρή και νηφάλια συζήτηση για πολιτική ενέργειας. Έχω πάρα πολλές επιφυλάξεις. Τεχνικοοικονομικά, η σημερινή κατάσταση είναι η εξής: εν μέρει αναλύθηκε από προηγούμενους διακεκριμένους ομιλητές, μεταξύ των οποίων και τον κ. Πρόεδρο της ΔΕΗ. Ότι έχουμε ανεπάρκεια παραγωγικής δυναμικότητας, είναι σίγουρο. Τα εγχώρια καύσιμά μας είναι ο λιγνίτης με τα προβλήματά του, παλιά (τέφρα κλπ) και καινούργια (το διοξείδιο και το εξαντλήσιμό του, το οποίο το ξεχνάμε, αναφέρθηκε κάποια στιγμή), κάποια υδροηλεκτρικά, και ελάχιστα ΑΠΕ.

Έχουμε εισαγόμενα καύσιμα, αέριο, πετρέλαιο, και εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας, χώρες όμως που μας έδιναν παλιά ηλεκτρική ενέργεια, τώρα για δικούς τους λόγους δεν μπορούν να μας δώσουν και από ορισμένες άλλες που θα τους περισσεύει, ίσως εμείς να μη θέλουμε να αγοράσουμε, ή να εξαρτηθούμε.

Μην ξεχνάμε τη διεθνή οικονομική κρίση. Είναι μπροστά μας, είναι πίσω μας 1,5 χρόνο τώρα, στην Ελλάδα δεν έχει φτάσει κατά την ταπεινή μου γνώμη, όμως επηρεάζει πάρα πολύ τον τομέα της ενέργειας και στην Ελλάδα. Και σωρεύονται και άλλα, πιο σύγχρονα προβλήματα: εξεύρεση κεφαλαίων – αυτή τη στιγμή, όταν πας να ζητήσεις δάνειο από

οπουδήποτε, είτε μικρό, είτε μεγάλο, και διεθνώς, συναντάς μία παγερότητα των τραπεζών – υπάρχει το Ευρωπαϊκό Θεσμικό Πλαίσιο των Δικαιωμάτων Ρύπων, που είναι κάτι το καινούργιο και αφορά τη ΔΕΗ, οποιονδήποτε άλλον παραγωγό αλλά και όλους μας ως καταναλωτές. Εάν συνεχίσει η ύφεση και η τιμή του πετρελαίου, οι ΑΠΕ, θα είναι βραχυχρόνια ελπίζει κανείς, λιγότερο ελκυστικές, πχ τα πιστοποιητικά ρύπων έχουν πέσει κάτω από 10 ευρώ τον τόνο σήμερα, ενώ είχαν φθάσει σχεδόν στα 40.

Τα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα: υπάρχει Ρυθμιστική Αρχή που έχει ασχοληθεί, όπως είδαμε, με κώδικες, με την ανάλυση των τιμολογίων, με fuel search mechanisms, με πολλά θέματα. Υπάρχει η διεθνής κρίση που ανέφερα, η οποία δεν ξέρω αν θα φθάσει μέχρι τον κλονισμό του όλου μοντέλου στο οποίο στηρίχθηκαν οι δυτικές οικονομίες τις τελευταίες δεκαετίες, ούτε είναι σαφές, όταν ξεπεραστεί, τι θα είναι αυτό που θα βρούμε μπροστά μας. Δεν θα είναι αυτό που είναι μέχρι σήμερα, πάντως.

Υπάρχει η Ε.Ε., την οποία πάντοτε αγνοούμε, πάντοτε μας θυμίζει την παρουσία της, πάντοτε τρέχουμε εκ των υστέρων, απαιτείται ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, και στην ενέργεια ειδικά αλλά και σε πολλούς άλλους τομείς.

Και υπάρχει μία κοινωνία, κατά την ταπεινή μου γνώμη, άκρως κακομαθημένη, όπου οι πάντες νομίζουμε ότι έχουμε δικαιώματα και όχι υποχρεώσεις.

Τα περιβαλλοντικά: πολλές φορές συνοψίζονται, κατά μία κυνική θεώρηση, σε αξία γης, τιμή γης, πολλές ‘περιβαλλοντικές’ διαμαρτυρίες, έχουν σχέση με την τιμή της γης, και όχι δυστυχώς με το αγαθό του περιβάλλοντος.

Και υπάρχει και μία πολιτική κυβερνήσεων, η οποία δεν βοηθάει. Χθες, διαβάζουμε στην Καθημερινή, κάποιο κορυφαίο στέλεχος του Υπουργείου Ανάπτυξης είπε όχι στον λιθάνθρακα και ανατρέπει το επενδυτικό πρόγραμμα της ΔΕΗ.

2. Προτάσεις και στόχοι, πώς θα τους επιτύχουμε:

Ας αρχίσουμε ανάποδα, ας μην αρχίσουμε από τα τεχνοκρατικά, ας αρχίσουμε από τα πολιτικο-κοινωνικο-ιδεολογικά. Χρειάζεται ένας ρεαλισμός, και όχι εκατέρωθεν ιδεοληψίες. Όταν λέω εκατέρωθεν, εννοώ ότι ούτε το μοντέλο της ENRON έκανε καλό στην Καλιφόρνια, τη διέλυσε και πιθανώς να διαλύσει και εμάς αν ποτέ εφαρμοστεί, ούτε και το να χτίζουμε τον προηγούμενο – ευτυχώς – διοικητή της ΔΕΗ στο γραφείο του με τούβλα, συμβάλλει.

Ξαναγράφονται σήμερα οι διεθνείς κανόνες, το πιστεύω βαθύτατα, του όλου συστήματος. Άρα, και του συστήματος που πρέπει να διέπει την παραγωγή, τη διανομή, την κατανομή ηλεκτρικής ενέργειας. Χρειάζεται μία ΡΑΕ ισχυρή, με σταθερή διοίκηση και όχι μία ΡΑΕ, όπου ο Πρόεδρός της έχει εγγράφως παραιτηθεί έναν χρόνο τώρα, και προφορικός ενάμισι χρόνο τώρα και δεν έχει αντικατασταθεί, και μετά λέμε ότι χρειάζεται ισχυρή ΡΑΕ κλπ.

Η ΔΕΗ θα πρέπει να αφηθεί να λειτουργεί αξιοκρατικά, μέσα σε κυβερνητικά πλαίσια, διότι έχει έναν ευρύτερο ρόλο, αλλά αυτοτελώς, χωρίς παρεμβάσεις, και τα πολιτικά

κόμματα θα πρέπει να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων. Χρειάζεται σοβαρότητα όταν νομοθετούν και όχι να χρειάζεται τρία χρόνια για ένα νομοθέτημα περί φωτοβολταϊκών. Χρειάζεται προσοχή στις ας τις πούμε επιταγές, δεν μας αρέσει, της Ε.Ε., οι άνθρωποι δεν παίζουν και εμείς όποτε παίζουμε ή τους αγνοούμε το έχουμε πληρώσει πολύ άσχημα, για να περιοριστούμε στον ηλεκτρικό τομέα, αλλά δυστυχώς, είναι και αλλού.

Και αν κάποιος συνασπισμός κομμάτων θέλει να είναι συνεπής με την πράσινη ενέργεια και αρέσκειται σε διαδηλώσεις, καλό είναι όταν υπάρχουν έργα ΑΠΕ, να βγαίνει μπροστά επισήμως και στα Νομαρχιακά Συμβούλια, ακόμα και στο ΣτΕ.

Μετά από όλα αυτά βέβαια, τα καθαρά ηλεκτρικά θέματα είναι απλά πράγματα, είναι για μας, εδώ. Ως προς τις πηγές, απαιτείται πλήρες μίγμα. Ο λιγνίτης εξαντλείται, ο λιθάνθρακας είναι απαραίτητος, το φυσικό αέριο είναι απαραίτητο, πρέπει να αρχίσουμε την μελέτη των πυρηνικών και πάλι, μελέτη, με όλα τα υπέρ και τα κατά, και έναν σοβαρό – όσο γίνεται – διάλογο. Οι Σουηδοί προχθές ανακοίνωσαν, ότι παρά το δημοψήφισμά τους που τα σταμάτησε, τα ξαναξεκινούν, και οι Σουηδοί είναι μάλλον σοβαροί άνθρωποι. Και τα ΑΠΕ έχουν και αυτά έναν ρόλο. Δηλαδή, δεν μπορούμε να πούμε ‘δεν θέλουμε τον λιθάνθρακα, δεν θέλουμε την πυρηνική, δεν θέλουμε λιγνίτη’.

Ως προς το κόστος και τις τιμές, χρειάζεται μία διαφάνεια και σωστή λογιστική. Και ό,τι επιδοτήσεις είναι, να φαίνεται ποιες είναι και γιατί και σε ποιους δίνονται. Πρέπει να γίνει μία μεγάλη προσπάθεια μειώσεως του κόστους και αν αυτό συνεπάγεται μείωση του προσωπικού της ΔΕΗ, ή ανακατανομή, τι να κάνουμε; Ανάπτυξη και άλλων παραγωγών, αλλά όχι κρατικοδίαιτων ή εκβιαζόντων ή οτιδήποτε άλλο, υπό ίσους όρους και δικαιώματα. Όλοι έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Το Αλουμίνιο και η ΛΑΡΚΟ είναι δυο πονεμένες ιστορίες. Επειδή προέρχομαι από τον μεταλλευτικό- μεταλλουργικό κλάδο, τις έχω ζήσει. Όποιος τις φορτώνεται θα πρέπει και να αποζημιώνεται και να ξέρουμε τι γίνεται, πάντα βάσει της αρχής της διαφάνειας. Τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα θα πρέπει να τις λαμβάνουμε υπόψη και στους ισολογισμούς της ΔΕΗ, και όταν ο σημερινός διοικητής της ΔΕΗ ζητεί ρήτρα διοξειδίου του άνθρακος, να εισακούγεται. Διότι δεν μπορούμε να κάνουμε τον περιβαλλοντολόγο τσάμπα.

Ο καθαρός άνθρακας είναι για το μέλλον. Η διαχείριση της ζήτησης και η εξοικονόμηση, είναι και αυτή μία άλλη πηγή, μπορεί κανείς να πει, ηλεκτρικής ενέργειας.

Και ένα τελευταίο. Οι πανεπιστημιακές σχολές θα πρέπει να ξαναρχίσουν να βγάζουν στελέχη υψηλών τάσεων και όχι μόνο στην ηλεκτρονική, όπως ήταν τα τελευταία χρόνια. Ξαναβλέπουμε δηλαδή ότι η βαριά βιομηχανία γίνεται, θέλοντας και μη, της μόδας.

3. Σύνοψη:

- Χρειάζεται ένα πλήρες μίγμα όλων των καυσίμων, συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης.
- Ρεαλισμός από όλους
- Διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα
- Προσοχή στην Ε.Ε.
- Σοβαρή κυβερνητική πολιτική, να θέτει ένα πλαίσιο αλλά επειδή οι καιροί έχουν γίνει ολίγον 'αριστερότεροι' τελευταίως, να είναι έτοιμη και να μπει άμεσα στο στίβο. Εδώ κρατικοποιούνται οι μεγαλύτερες αμερικάνικες τράπεζες.
- Να υπάρξει μία σύγκλιση των πολιτικών δυνάμεων σε βασικές κατευθύνσεις και κεντρικούς άξονες δράσεις, άνευ του οποίου δεν μπορούμε να προχωρήσουμε.
- και Ενεργός συμμετοχή και δέσμευση των κοινωνικών εταίρων.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.